

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4782/2019
16.09.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац и Драгане Маринковић, чланова већа, у парници тужилаца АА и ББ, обоје из ..., чији је заједнички пуномоћник Зоран Јанићијевић, адвокат у ..., против тужених ВВ и ГГ, обоје из ..., чији је заједнички пуномоћник Ибрахим Маџовић, адвокат у ..., ради утврђења ништавости уговора о доживотном издржавању, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу број Гж 6109/18 од 23.05.2019. године, у седници већа одржаној 16.09.2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу број Гж 6109/18 од 23.05.2019. године и пресуда Вишег суда у Новом Пазару број П 415/17 од 18.07.2018. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Пазару број П 415/17 од 18.07.2018. године одбијен је тужбени захтев тужилаца којим су тражили да се утврди да је ништав уговор о доживотном издржавању закључен између сада покојне ДД и ЋЋ, бившег из ... 23.05.2014. године у Новом Пазару и оверен код Основног суда у Новом Пазару под бројем РЗ 108/14 дана 11.04.2014. године, те да исти не производи правно дејство. Обавезани су тужиоци да туженима солидарно на име трошкова парничног поступка исплате износ од 59.250,00 динара у року од 15 дана.

Апелациони суд у Крагујевцу је пресудом број Гж 6109/18 од 23.05.2019. године одбио као неосновану жалбу тужилаца и потврдио је првостепену пресуду.

Против правноснажне другостепене пресуде тужиоци су благовремено изјавили ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду на основ члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/2011, 55/2014 и 95/18), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужилаца основана.

Према утврђеном чињеничном стању 23.05.2014. године закључен је уговор о доживотном издржавању између супружника сада покојног ЋЋ као примаоца издржавања и сада покојне ДД као даваоца издржавања. Уговор је оверен код

Основног суда у Новом Пазару под бројем РЗ 108/14. идентитет уговорника је утврђен од стране поступајућег судије на основу презентованих личних карата. Давалац издржавања је тада изјавила да је њен супруг болестан и да му је потребна посебна брига и нега да га пази и да води рачуна о његовим потребама и то одувек, а посебно од када се разболео. У разговору са примаоцем издржавања судија је оценила да је прималац издржавања свестан, оријентисан у времену, простору, према себи и другим личностима и да се ради о психички здравом особи која правилно расуђује и свесна је значаја уговора који закључује. Након упозорења и читања уговора предлагачи су га потписали. Према налазу и мишљењу вештака неуропсихијатра прималац издржавања је био способан за закључење уговора, правилно је расуђивао, те је био свестан да схвати значај уговора који је закључио и способан да штити своје интересе. Три недеље након закључења уговора о доживотном издржавању, 13.06.2014. године, прималац издржавања је умро.

На основу овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су закључили да је спорни уговор о доживотном издржавању закључен у складу са одредбама члана 194. и 195. Закона о наслеђивању, да нису испуњени услови за утврђење ништавости уговора на основу члана 103. Закона о облигационим односима, нити услови за рушљивост из члана 111. Закона о облигационим односима, јер је на несумњив начин утврђено да је уговор закључен у складу са законским прописима, да је суд приликом овере уговора поуздано утврдио идентитет уговорника и да је прималац издржавања сада покојни ЋЋ у тренутку закључења уговора био способан да схвати значај и последице уговора који је закључио.

Врховни касациони суд је оценио да се основано ревизијом тужилаца оспорава правилност примене материјалног права од стране нижестепених судова, због чега ни чињенично стање није у потпуности утврђено.

Наиме, битна карактеристика уговора о доживотном издржавању јесте његова алеаторност. Суд може на захтев законских наследника да поништи уговор уколико он није за даваоца издржавања представљао никакву неизвесност. Ову неизвесност суд цени у сваком конкретном случају узимајући у обзир и друге околности. Сазнање даваоца издржавања о скорој смрти примаоца издржавања не мора увек да значи да је уговор незаконит или немералан правни посао, али је суд дужан да утврди те околности што је у конкретном случају пропуштено. Првостепени суд је пропустио да цени исказ вештака неуропсихијатра др Сељатина Кајкупа, дат на рочишту 18.07.2018. године, који је изјавио да је свакако здравствено стање покојног примаоца издржавања било јако нарушено и да се објективно очекивао лош исход болести, а за колико времена, то је могла да зна пре свега породица, а можда и ЋЋ ако му је то саопштено од стране лекара колико ће моћи још да живи. Додао је и да околност да је примаоцу издржавања заказан пријем у КЦС у Београду на пулмолошкој клиници за 29.05.2014. године, вероватно се веровало да се може још помоћи и продужити му живот. Тужиоци су након исказа вештака предложили да се прибави лекарски картон за покојног ЋЋ ради допуне налаза, али је првостепени суд тај предлог одбио. По оцени Врховног касационог суда, након оваквог исказа вештака, предлог тужилаца је био оправдан и првостепени суд га је неосновано одбио. Питање алеаторности спада у област правилне примене материјалног права и зато је било нужно да се утврди ток болести покојног примаоца издржавања, колико дуго је боловао, од које болести, када је био

хоспитализован. Пропустили су нижестепени судови да цене временске интервале: напуштања болничког лечења, закључења уговора о доживотном издржавању и смрти. Све ове чињенице првостепени суд је имао могућности да утврди на основу документације која се у спису налази, али је то пропустио јер је погрешно сматрао да се питање ништавости уговора о доживотном издржавању тиче само утврђења да ли је идентитет уговорника правилно утврђен од стране суда који је оверио уговор о доживотном издржавању и да ли је прималац издржавања у време закључења уговора био психички здрав и способан да схвати значај радње коју предузима.

У наставку поступка првостепени суд ће допунити чињенично стање овако како му је указано, испитаће да ли је спорни уговор, имајући у виду све околности, садржао његов битан елеменат – алеаторност, па ће поново одлучити о основаности тужбеног захтева и о свим трошковима парничног поступка.

Врховни касациони суд је одлучио као у изреци на основу члана 416. став 2. ЗПП.

**Председник већа - судија
Звездана Лутовац,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић